

**Міністерство освіти і науки України Закарпатський угорський інститут ім. Ференца
Ракоці II Кафедра педагогіки та психології**

Регістраційний № _____

**Бакалаврська робота
ВИВЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ**

БОДОР ЕРІКА КАРЛІВНА

Студент(ка) IV-го курсу

Спеціальність: 6.010101 Дошкільна освіта

Освітній рівень: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 1/ 2017

Науковий керівник:

Габода Є. Б.

ст. викладач

Завідувач кафедрою _____

Маргітич К.Є

канд. пед. наук, доцент

Робота захищена на оцінку _____, «___» _____ 201_ року

Протокол № _____ / 201_

Міністерство освіти і науки України Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Кафедра педагогіки та психології

Бакалаврська робота

ВИВЧЕННЯ ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ІКТ У ДОШКІЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Освітній рівень: бакалавр

Виконав: студент(ка)IV-го курсу

спеціальності 6.010101Дошкільна освіта

Бодор Еріка Карлівна

Науковий керівник: Габода Єва Бейлівна ст.

викладач

Рецензент: Бергхауер-Олас Емьовке Ласлівна

PhD

Берегове
2018

Вступ	6
I. Коротко про інформаційно-комуікаційні засоби	8
1.1. Інформаційно-комуікаційні засоби в історії	8
1.2. Поняття та корисність інформаційно-комуікаційних засобів	9
1.3. Походження поняття інформаційно-комуікаційних засобів	11 П.
Можливості інформаційно-комуікаційних засобів у вихованні	13
2.1. Введення інформатики як форма дії у вихованні	16
2.2. Чи потрібен комп'ютер у вихованні?	17
2.3. Шкідливий ефект інформаційних засобів при неправильному використанні	18
2.4. Виховні ігри у Інформаційно-комуікаційних засобах	19
2.5. Використання інформаційно-комуікаційних засобів у вихованні	20 ПІ.
Використання інформаційно-комуікаційних засобів вихованцями дитячих садків сіл Ботар, Неветленфолу, Оклі та Оклі Гедь	22
3.1. Коротке презентування опитаних дитячих садків.....	22
3.2. Мала група Батарського Греко-Католицького дитячого садку імені Святого Михайла.....	23
3.3. Велика група Батарського Греко-Католицького дитячого садку імені Святого Михайла.....	24
3.4. Мала група дитячого садку у Неветленфолу	25
3.5. Велика група дитячого садку у Неветленфолу	26
3.6. Мішана група Навчально-виховного комплексу у Оклі Гедь	26
3.7. Мішана група Навчально-виховного комплексу у Оклі	27
3.8. Зрівняння опитувальних анкет з усіх дитячих садків	29
IV. Аналіз відповідей педагогів з опитуваних дитячих садків	32
Висновок	35

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Pedagógia és Pszichológia Tanszék

IKT eszközhasználati szokások vizsgálata óvodáskorban Szakdolgozat

Készítette: Kacsó Melinda

IV. évfolyamos Óvodapedagógia

szakos hallgató

Témavezető: Gabóda Éva

főiskolai tanár

Recenzens: Kulin Ágnes

főiskolai tanár

Beregszász – 2018

Bevezetés	6
I. Az IKT eszközökről röviden	8
1.1. IKT a történelemben	8
1.2. Az IKT eszközök fogalma és hasznossága	9
1.3. Az IKT fogalom eredete	11
II. Az óvodai IKT lehetőségei	13
2.1. Az informatika, mint tevékenységi forma bevezetése az óvodában ...	16
2.2. Kell-e számítógép az óvodába?	17
2.3. Az információtechnika eszközök helytelen használatának káros hatásai.	18
2.4. Az óvodai IKT-s játékeszközök	19
2.5. A számítógép óvodai alkalmazásáról	20
III. Az óvodások IKT eszközhasználatának vizsgálata a Batári, Nevetlenfalui, Akli és Aklihegyi óvodákban	22
3.1. A lekérdezett óvodák rövid bemutatása	22
3.2. Batári Szent-Mihály Görög katolikus Óvoda, kiscsoport	23
3.3. Batári Szent-Mihály Görög katolikus Óvoda, nagycsoport	24
3.4. Nevetlenfalui Óvoda, kiscsoport	25
3.5. Nevetlenfalui Óvoda, nagycsoport	26
3.6. Aklihegyi Oktatási és Nevelési Központ, vegyes csoport	26
3.7. Akli Oktatási és Nevelési Központ, vegyes csoport	27
3.8. Kérdőívek összegzése minden óvodára nézve	29
IV. A kutatott óvodák óvodapedagógusai válaszainak elemzése	32
Összefoglalás	35

BEVEZETÉS

Szakedolgozatom témája az *IKT eszközhasználati szokások vizsgálata óvodás korban*. Annak ellenére, hogy az informatikai eszközök nem tekintenek vissza hosszú múltra, mégis pár évtized alatt rengeteget változott. Minden eddigi kor találmányaihoz képest a technika világa fejlődött a leggyorsabban.

Egy olyan világban élünk, ahol a TV, számítógép, táblagép, okos telefon a mindennapi élet részét képezik. Talán egy kis túlzással, de már a nulladik évtől a gyerekek előszeretettel alkalmazzák a fent említett eszközöket. Elképzelhetetlennek tartják akár a TV nélküli szórakozási módokat. Ebből kifolyólag munkám célja az, hogy pontosabb képet nyerjek arról, hogy az óvodás korban lévő gyerekek milyen eszközöket használnak a legszívesebben otthoni, illetve óvodai környezetben. Céлом továbbá, hogy megtudjam a szülők és óvónők véleményét ezen eszközök alkalmazásáról, a megfelelő helyen és időben. Kutatásom során kíváncsi voltam még arra is, hogy az általam kutatott óvodákban az ott dolgozó óvónők milyen rendszerességgel és milyen típusú IKT eszközöket használnak az óvodai nevelő munkájuk során.

Az elsőként az IKT fogalmával, továbbá történelmi változásaival foglalkoztam: hogyan fejlődött az interaktív technológia ilyen robbanásszerűen, csupán néhány évtized alatt, mikor az írásbeliség kifejlesztéséhez évezredekre volt szüksége az emberiségnek. Mindamellett ezen témakörön belül megismerkedhetünk az IKT eszközök mellett azok különböző formákban való hasznosulásával. Továbbá megismerkedünk a széles körben alkalmazott innovációs technológiák felhasználásával, konkrétan az óvodai oktatáson belül, és a gyerekek otthoni IKT eszköz használati szokásaival is. Az utóbbi kapcsán, szülők és óvónők általi információgyűjtésre kerül sor, saját készítésű kérdőív segítségével, mely által nyilvánvalóvá válik, hogy mennyire van jelen az otthoni és az óvodai időtöltésben az internet és nem utolsósorban melyek ezen eszközök előnyei és a hátrányai.

Vázlatos képet szeretnék nyújtani arról, hogy a szülők odafigyelnek-e gyermekeik IKT eszköz használatára, hogy hogyan, mennyi ideig és mire használják. Biztonságos keretek között valósul-e meg ez a használat és, hogy tudatában vannak-e annak előnyeivel és hátrányaival. Továbbá érdekel, hogy a településemen és a környékbeli óvodákban a hagyományos nevelési formák mellett használnak-e korszerű (IKT) eszközöket a gyermek nevelése kapcsán. Ezek az eszközök a mai napra már nélkülözhetetlenekké váltak, amely hatása miatt a gyermekek is nap mint nap kapcsolatban állnak velük. Épp ezért biztonságos keretek között kell ezeknek az eszközöknek a használatát megvalósítani.

A munka kutatási részében a kérdőíves lekérdezés elemzésével foglalkozom. Ismertetem a négy óvodában végzett, szülők és óvodapedagógusok által kitöltött kérdőívek eredményeit. A célom ezzel az, hogy képet kapjunk az említett óvodák IKT eszköz használatával kapcsolatban, mely eredmények tudatában segítséget tudunk nyújtani a családoknak a témát illetően.

A kutatásom során az IKT története feldolgozása közben sok segítséget nyújtott Bódi Zoltán: *Infoszótár Informatikai fogalmak eredete, magyarázata és használata* című könyve, amely nagyban hozzájárult, hogy megértsem a témakörhöz kapcsolódó fogalmakat, illetve Ábrahám Sándor: *Népszerű számítástechnikai kislexikon* című könyve, amely a szakmai alapot nyújtotta a fejezet elkészítéséhez. A továbbiakban a szakirodalom közül felhasználtam Fáyiné Dombi Alice - Hódi Ágnes - Kiss Renáta: *IKT az óvodában: kihívások és lehetőségek*, Farkas Károly: *Számítógépet az óvodába?* című könyveket. A szakdolgozat óvodákra kiterjedő része alatt, amelynél az óvodákban felhasznált IKT alapú játékokat vizsgáltam, Slamovits Tibor: *Szép új világ?* című cikke nyújtott nagy segítséget.

I. AZ IKT ESZKÖZÖKRŐL RÖVIDEN

A társadalom számára elképzelhetetlen volt néhány évvel ezelőtt, hogy a mindennapjainkat technikai eszközök könnyítsék meg. Az elmúlt század során nagy változások mentek végbe a technikai fejlődésben világszínvonalon. A világunkat átalakította és életünk szerves részévé vált ezeknek az eszközöknek a felhasználása, amelyek egymásra is hatást gyakorolnak. IKT-s eszközökhöz sorolunk minden olyan elektronikai eszközt, ami az információ átadásában szerepet játszik. Ilyen a TV, rádió, számítógép, vetítő stb. A háztartásokban megtalálható ezeknek az eszközöknek valamelyike és észre sem vesszük, hogy a mindennapok során mennyi időt fordítunk rájuk. A legtöbbet használt technikai IKT-s eszköz az okos telefon. A gyerekek egyre fiatalabb korban kapcsolatba kerülnek vele, ezzel az új kommunikációs eszközzel, ami kis időn belül szerves része lesz az életüknek. Az eszközök iránti érdeklődés már igen fiatalon elkezd kialakulni (Marsi, 2013).

Az eszközök, melyekről beszélünk, hatékonyabbá teszik a kommunikációs közlést, feldolgozást, tárolást stb. Ezen technológiának köszönhető robbanásszerű változást idézett elő az emberek életében és minden napjaiban. Átalakította az emberi kapcsolatokat és körülbelül ugyanannyi problémát is okoz, mint amennyit megold. Ne feledjük megemlíteni, hogy bizonyos források szerint a 60-as évekig lehet az internet gyökereihez visszatekinteni, de maga a kifejezés 74-ben jelenik meg először, majd ezt követően 9 évre beszélhetünk világhálóról (Molnár, 2009). Az első notebook 1985-ben jelent meg a Toshiba gyártásában. Okos telefonokról 1992-től beszélhetünk, ami az IBM „Simon” modellnevet kapta. Ezt követően a Microsoft dobta piacra a saját táblagép modelljét 2001-ben. Napjainkban az okos telefonok az életünk szerves részét képezik. Az internetnek hála az információáramlás kitágította a világot előttünk. Hírek, események, történések stb. szinte majdnem mindenről azonnal értesülünk. Az fejlett GPS technológiáknak köszönhetően, nyomon követhetjük ismerőseink, barátaink vagy esetleg szeretteink hollétét. Ennek a tudatában, átrendeződtek a szórakozási és ismerkedési szokásaink (Marsi, 2013).

1.1. IKT a történelemben

Annak érdekében, hogy megérthessük az informatikai eszközök mai felépítését, szükséges egy rövidke történelmi áttekintés. Értenuünk kell, milyen hatások irányozták elő a technika jelenlegi állását.

Történészek és a kutatások szerint az első számolóeszközök nem mások voltak, mint a kavicsok, amelyet már az ősemberek is használtak, vagy fadarabok, zsinórra kötött csomók voltak. Már ezek a primitív eszközök is nem csak kifejezni tudták az adott mennyiséget, hanem tárolni is azt. Magát a számolást könnyebbé tevő eszközök előállítását az emberek már a kezdettől fogva nyomon kísérik és törekednek arra, hogy minél könnyebbé tegyék a számolást. Az első számológép nem más, mint az abakusz volt. Az abakuszt egy keretbe helyezett golyókkal ellátott rudak összessége, amelyen a golyók húzogatóásával lehet megoldani könnyű matematikai számolásokat. A számítógépek megjelenése után rohamosan fejlődött a technikai eszközök megjelenése és korszerűsödése is. A számítógépeket generációkba sorolják, ahol egy generáció hasonló színvonalú eszközöket jelent (Bódi, 2010).

A nulladik generációba tartoznak az elektromechanikus gépek, amelyek a XVIII. és a XX. század környékén voltak jellemzők. Ezeket követte az első generáció, ahol már logikai egységek is megjelentek, itt a műveletvégzést elektroncsövek végezték, aritmetikai feladatokat is képesek voltak ellátni. Ezek az eszközök nem voltak megbízhatóak, magas volt a karbantartási költségük és csak gépi nyelven lehetett programozni őket. A második generációba tartozó számítógépekkel együtt megjelentek a félvezetők, amelyek lecsökkentették ezeknek a gépeknek a méretét, kapcsolási idejét és az energia igényüket is. Javult a megbízhatóság, megjelentek az első gépre írott szoftverek és programozási nyelvek. Ekkor már a huszadik század közepén jártunk. A nagy integráltságú félvezetők korával megjelent a harmadik generáció is, amelyek az előző kettő átlagos egy millió művelet/másodperc sebességhez képest alkalmasak voltak másodpercenként tíz-tizenöt millió műveletet is elvégezni. Itt már megjelentek az operációs rendszerek, amelyek arra szolgáltak, hogy a gép hardverét összekapcsolja a szoftverrel, ezáltal könnyebbé téve a felhasználást. Alig pár évre rá megjelentek a negyedik generációs számítógépek, amelyek már mikroprocesszorokkal rendelkeztek és a számítógép alapelemei a processzor és a táp volt, néhány integrált áramkörrel (Bódi, 2010).

1.2. Az IKT eszközök fogalma és hasznossága

Az IKT eszközök fogalmának meghatározása nagyban függ attól a szakterülettől, amelyben alkalmazzák az adott technikai eszközt. Ez egy széleskörű áttekintést ad. Az Európai Unió hivatalos szóhasználatában az elektronikus hírközlés azonosságát, beépülését és információs technológiai eszközt jelent. A magyar irodalmak szerint az infokommunikációs alatt azokat a technológiákat és alkalmazásokat értjük, illetve mindazok használatát, amelyek az egyén, vállalkozás és állam szinten egyaránt értelmezhető, hatékonyságú és eredményességjavulás jellemez. Egy általánosabb megfogalmazás alapján az IKT magába foglalja a teljes körű technológiai tervezést. Ez jelenti az információnak a feldolgozását, hozzáférését, átadását. Az információ gyűjtését, annak tárolását, továbbítását, bemutatását és azoknak a hardvereknek, szoftvereknek a feltételeit, amellyel az adott információs halmaz a személy számára értelmezhető és befogadható az adott egyén felfogási szintjéhez képest. Az információ megjelenítődig szöveg, hang vagy kép formájában is (Ábrahám, 1981).

A fent leírt meghatározások ezeket az eszközöket, mint technológiát foglalják magukba. Az oktatásnál az IKT-t, mint eszközt oktatás alapú IKT-ként alkalmazzák. A legtöbbet használt technológiai eszközök az oktatásban az írásvetítők, amelyek mára már nem olyan korszerűek, a laptopok, projektorok, számítógépek és interaktív táblák. Ezek használata során a tanulók és a gyerekek vizuálisabban értelmezhető formában kapják az információt, amely könnyebbé teszi annak megtanulását és felhasználását. Mindezek mellett, ha a gyermek vagy a tanuló az oktatás során használja az IKT-s eszközöket, akkor azok használatának tanulása közben sikerélményei is lesznek. Ez befolyásolja a tanuláshoz való hozzáállást és motiválja az önállóságra a gyermeket (Ábrahám, 1981).

A pedagógusok azáltal, hogy a tananyagot a diákok számára érdekesebbé teszik, hatékonyabbá válik. Megkönnyítik a gyakorló feladatok összeállítását, könnyebben férnek hozzá a tananyaghoz szükséges információkhoz. Nem szabad elfelejteni, hogy a tanulókkal való együttműködést és az együtt dolgozást is elősegítik az IKT-s eszközök. Számos hasznos előnye van ezeknek az eszközöknek, amelyek többek között a következők: az interneten való korlátlan információ hozzáférés, színesebbé, vonzóbbá tehető tananyag, többoldalú megközelítése a tananyagnak, diákok motiválása, tanuláshoz való hozzáállásuk javítása, idő és helytakarékos feladatok elkészítése, közös szerkeszthető, hordozható, megosztható tartalmak, virtuális tárhelyek, korszerű módszerek és aktivizálható tanulók. A használatuk során, vagy a feladatok előkészítésénél előfordulhatnak problémák épp ezért a hátrányait is meg kell említeni ezeknek az eszközöknek, amelyek váratlanul is felmerülhetnek az eszköz használata során. Ezek a hátrányok a következők:

írás-készség hagyományosságának elvesztése, mozgáshiány az állandó ülő munka során, szemre, látásra káros hatások, ártalmas tartalmak nehéz kiszűrése. Mindezek ellenére az IKT eszközök használata fontos, hiszen szükséges az, hogy naprakészek legyünk a technológiai fejlődések ütemével. Az ismeretek túlnyomó része már csak digitális formában található meg, ezen kívül pedig az emberi kapcsolatok túlnyomó része is ezeknek az eszközöknek köszönhetően valósul meg (Fáyné – Hódi - Kiss, 2016).

1.3. Az IKT fogalom eredete

Az információ átadását, annak tárolását jelenti a fogalom, ezért célszerű az információ fogalmával megismerkedni. Az információ latin eredetű szó, amely általános értelemben értesülést, hírt, üzenetet, tájékoztatást jelent. Számítástechnikai értelemben az információ fogalma már bővebben értelmezhető. Olyan ismeretet rejt magában, amely a szükséges annak megszerzőjének és a korábbi tudására építhető és értelmezhető. Arra a tudásra, amely ezeknek az eszközöknek köszönhetően került az egyén birtokába, és amelyeknek a hatására a felhasználó bizonytalansága csökken (Nádori, 2012).

Maga az információ szubjektív, csak az adott személyre értelmezhető és bizonyos közegben nyeri el szerepét. Megfoghatatlan, de másoknak tovább adható, közvetíthető. Ha az információra úgy tekintünk, mint egy dologra, akkor beletartozik az információ tároló egysége, az adatok rögzített formája. Az ilyen információ, csak bizonyos eszközök segítségével értelmezhető. Az információnak az a jellege, hogy tudatosul és felhasználhatóvá válik más formában is, mint ahogy annak az átvétele megtörtént már tudássá válik és beépül a gondolkodás folyamatába. Fontos, hogy legyen egy olyan egység, vagy olyan tudással rendelkezzen az illető, amellyel feltudja dolgozni az adott információ mennyiségét és értelmezhetővé tudja azt tenni. Csak ezek után a lépések után képes az információ beépülni a tudásba. Az IKT mozaikszó magyarul információs és kommunikációs technológiát jelent (Pintér, 2007).

Az IKT az adatbázisok és hálózatok technológiáját egyesítve hozza létre a közleni kívánt információt. Ilyen a gyakorlatban a rádió, televízió, okostelefon és a számítógép, amelyek képesek rövid időn belül feldolgozni és értelmezni az információt, illetve átalakítani azt a felhasználó számára is értelmezhető formában. A Dictionary of Contemporary English című szótár az IT és IKT eszközök szinonimáját fejtik ki a megfogalmazásnak, amely szerint a jelentése olyan tudomány, vagy gyakorlat, amely kommunikációs és számítógépes eszközök segítségével gyűjtik

és tárolják, majd pedig használja és kiadja az információt (Nádasi, 2013). A három megfogalmazásban közös, hogy mindegyik az informatika és a távközlés elmúlt években végbement fejlődésén és beépülésén alapul, de észrevehető különbség a fedésük mértékének ellenében is. Ha azt halljuk, hogy IKT, gyakran arra gondolunk, hogy számítógép, vagy telefon. Az IKT azonban egy ennél sokkal tágabb értelmezésben magába foglal minden digitális technológiát. Akkor is használunk IKT-s eszközöket, ha fényképezünk, videót nézünk, telefonálunk, különböző bemutatókat készítünk. Az IKT alkalmazása az oktatásban ma már nemcsak lehetőség, hanem elvárás is. Számos vizsgálat és kutatás kimutatta, hogy az IKT-nak növekvő szerepe van az oktatásban, mivel ezek az eszközök a tanároknak és a diákoknak is segít. (Nádori - Prievera, 2013).

II. AZ ÓVODAI IKT LEHETŐSÉGEI

Társadalmunkban az élet minden aspektusaiban tapasztalhatjuk az információs technológia folyamatos fejlődését és előre törését. A munkaerő piac, oktatás és szociális életünkön kívül ez a technológia kiterjedően és befolyással van a legkisebb gyerekek hétköznapijaira is.

Legelőször ismerjük meg, hogy mi is az óvodai informatikai nevelés célja?

Erre röviden azt a választ adhatnánk, hogy mivel a közeljövőben egy olyan világban kell majd élniük ahol a technológia át hallózza az életüket. Ezért fontos a tájékozottságuk és tájékozódás előkészítése, az információszerzés és kezelés technikáinak elsajátítása és a kommunikáció különböző formáinak gyakorlása.

Jelen korunk, de főleg a jövő társadalma az élet minden pontján, de leginkább a gazdasági szektorban, önállóan gondolkodó és cselekvő, alapos technológiai és kommunikációs ismeretekkel bíró, jól integrálható munkaerőt keres. Az oktatási intézményeknek erre kell majd felkészíteni a gyerekeket. A pedagógusok munkája felkutatni és alkalmazni azokat a technikákat és módszereket, amelyekkel megalapozzák a jövő nemzedékének sikeres létét és talpraesettységüket a kihívásokkal szemben. Az óvodapedagógusoknak ezekben kell kreatívan és ügyesen megállni a helyüket! (Nádasi. 2013).

Az óvoda – iskola átmenetnél is fontos szerepe juthat az IKT alkalmazásának. Az információs technológiák elősegítik az egyéni ütemű tapasztalatszerzést és megkönnyíti a tehetséges és elmaradottabb gyermeket speciális nevelését. Meggyorsítja a szociális, technikai és kognitív fejlődést, az információ feldolgozását és cseréjét. Ezek mellett utat enged az individuális önfejlesztésnek (Nádasi. 2013). IKT-t alkalmazunk, ha:

- fényképet készítünk a telefonon vagy digitális fényképezőgéppel
- videót készítünk digitális kamerával
- társasjátékot készítünk és kinyomtatjuk
- rajzokat szkennelünk
- interaktív táblát vagy érintő felületű rajztáblát használunk.

Nagyon fontos kérdés az is, hogy amikor használjuk, ezeket az eszközöket akkor helyesen tegyük azt. A gyerekeket egészen fiatal korukban rá kell vezetni arra, hogy hogyan sajátítsák el a technológia megfelelő használatát, amibe már beleszülettek. Meg kell értetnünk velük, hogy ne saját maguk vagy társaik kárára, hanem az individuum és a társadalom hasznára váljon az kommunikációs és információs technológia. Ezáltal hatékonyabb életet élhessenek.

Az IKT eszközök hatékony alkalmazás megkövetel sok időt és beleölt munkát, de legfőképpen türelmet. A gyerekek magabiztosan és meglepő természetességgel alkalmazzák és használnak bizonyos applikációkat, de viszont ezek az IKT csak egy kis szegmensét fedik le. Leggyakrabban videójátékoknak vagy animációs filmeket néznek. Viszont fontos már óvodás korban megmutatni számukra, hogy különféle interaktív, kreatív és készségfejlesztő feladatok elvégzése, igazán gyümölcsöző lehet számukra. Mint ahogy a legtöbb új kutatási ágon és kérdésben, ezen a téren is megoszlanak a nézőpontok és vélemények. Az pedagógusok előtt milliányi út van ezen eszközök alkalmazásában. Információs technológiai nevelés bevezetése körültekintő és gondos munkát igényel (Pintér, 2007).

Bizonyos óvodákban nem állnak rendelkezésre az IKT eszközök, sok gyereknek csak otthon van lehetősége, hogy információs technológiát használjanak. Otthonukban körülveszi a gyerekeket a digitális technológia, mint például a TV, DVD lejátszó, számítógépek (asztali PC, laptop stb), okos telefon, digitális kamerák és fényképezőgépek. Ezeket örömmel is használják. Kutatások szerint naponta átlagosan 4 órát töltünk monitor és képernyők előtt. Ennél is többet a 12 évnél fiatalabb gyerekek és az idős nyugdíjasok. Médiahasználat gyakran rutincselekvéssé válik igazán kicsi korban a gyerekeknél. Példának okáért a hétfégi vagy reggeli mesenézés vagy tévézés az óvoda után. 2005-ös felmérések szerint a három éven aluli gyerekek 78%-a néz rendszeresen tévét, és ennek az a negatív következménye, hogy a család helyett a média lesz a szocializációs folyamat fő motívuma. Számukra a média mutatja az utat a társadalomba való integrálódásra. Ezáltal a gyerekek számára a világgal való közvetlen tapasztalást kiszorítja a monitor előtt látott világ. A képernyő előtt eltöltött sok-sok órányi mozgáshiányból levezethető a gyerekek hiperaktivitás és agressziója (Farkas, 2005).

A fantázia és belső képzelőerő hiányának bizonyos okai visszavezethetők arra, hogy a történetek nagy vagy leginkább jelentős részét, vizuálisan, képernyőn keresztül, képi formában kapják. Már óvodáskorban elkezdődik az internethasználat. Ez elég erős befolyással bír a gondolkodásra. Jellemzővé válik a szimultánizmus (multitasking) a koncentrált információválogatás, amely nem az egész konstrukcióra, hanem inkább az egyedi elemekre fókuszál. Például versek helyett verssorok, könyvek helyett idézetek, albumok helyett zeneszámok. Vagyis jól összeállított rövid tartalmak jutnak el a felhasználóhoz. A felhasználó hiányában van a kompozíciónak, ok-okozat tényezőnek, hatás és ellenhatás egybe esik. Gyakori megfigyelés, hogy az emberek inkább rákeresnek információkra, minthogy inkább megjegyeznék azokat. Fent áll az információs kielégülés igénye az azonnali megosztás és visszacsatolás (Marc, 2001).

A szenzomotoros rendszer lassabb fejlődéséhez és gyengébb működéséhez vezet a redukált mozgásos tevékenység. A mozgásos- érzelés tapasztalatot kiszorítja a vizuális tapasztalás és élmény. A mozgás elősegíti a testséma kiépülését az agyban. Kevesebb ingert kap az egyensúlyrendszer, hiszen a legtöbb időt az eszközök előtt ülve töltik a gyerekek. Tapasztalataik nagy részét az technológián keresztül szerzik a gyerekek és ez által általános lesz számukra a mozgásszegény életmód. Információfeldolgozást ugyanúgy, mint a koncentrációs képességet is bizonytalanná teszi az egyensúlyrendszer visszamaradottabb működése. A helytelen eszközhasználat az aktív idegi részvétel helyett a passzív tapasztalat és élményszerzéshez vezethető vissza. Szükségtelemmé tesz sok készséget az, hogy a gépek és technológia elképesztő mértékben megkönnyítik a mindennapjainkat. Az információs technológiai eszközök rendszeres és napi használata, mint az internet, mobil telefon, számítógépek, betanult sémák alkalmazásával bizonyos tevékenységeket helyettesít. Például a filmezés a könyvolvasás passzív helyettesítője.

De ide sorolhatjuk azt is mikor a meseolvasás helyett a szülők inkább meséket, animációs vagy gyerek műsorokat nézetnek a gyermekekkel, amíg ők mással tudnak foglalkozni. Nagyon gyakran már maga a gyermek keresi meg a rajzfilmeket saját maga számára. Ezeket a gyerekek, akiknek kielégül az élményigényük, de viszont a neurológiai rendszerük nem kap elég ingert, könnyen előfordulhat, hogy nehézségeik lesznek bizonyos tevékenységekben. Ilyenkor csak a virtuális képességek fejlődnek egy virtuális világban, ami nagyon kevés eséllyel átplántálható a fizikai világba. Ezek a gyerekeknek a mozgásigényük is magas mértékben csökken, és ha fizikai megterhelés éri őket, akkor nagyon hamar kifáradhatnak. Olvasás minden esetben a gyermek képzeletét erősíti és használja fel, de viszont rajzfilmmnézésnél már meglévő képeket dolgoznak fel. Ezen esetben a vizuális képalkotás elmarad és gyengül a képzeletalkotás. Ez a szövegértés gyengülését is eredményezheti (Pintér, 2007).

Az agyat ingerek formálják a digitális világban. Ezen gyerekek könnyebben dolgozzák fel az információkat és tapasztalatokat és a döntésképeségük is arányosan növekedik és gyorsul. Viszont a módszerek rendszerbe történő rendezése terén gyengébben teljesítenek. A hatékony információszerzés meggyorsul a technológia hatására, amihez az agy is alkalmazkodik. Ez gyökeres változást eredményez az emberi agyban és gondolkodásban. Marl Prensky digitális bennszülötteknek nevezte azokat, akik már beleszülettek az információs technológia világába (Pintér, 2007).

2.1. Az informatika, mint tevékenységi forma bevezetése az óvodában

Az információs technikai eszközök használata elfogadottá és alkalmazottá vált a XXI. században az oktatás területén úgy az iskolákban, mint az óvodákban. Két fontos nézőpont alapján lehet ezeket felosztani: technikai és megismerési oldalról. A tudás fogalmát felértékelték az információ és annak megjelenési formái. A gazdasági életben az ezeken alapuló alkalmazások, termékek sokfélesége. Az oktatástechnológia kulcsfontosságú része a fejlődés, ha azt szeretnénk, hogy a gyermekeink is birtokában legyenek ezeknek az eszközöknek a felhasználásának helyes útjaival, már a kisgyermekkorától foglalkozni kell velük. Az óvodai IKT használat fő eleme az adott intézmény infrastruktúrája, tehát, hogy milyen eszközökkel rendelkeznek. Nem elhanyagolható, hogy olyan szakemberekre van szükség, akik képesek is ezeket az eszközöket használni és kreatívabbá tenni az oktatást. Az iskolákban és az óvodákban többnyire nem a gyerekek és a tanulók munkájára használják az eszközöket, hanem a tanítás eszközeként. Az eltérés az oktatási folyamat és az intézmények felszereltsége körében egészen magas (Nádasi, 2013).

Az óvodai IKT használata az eszközök fejlődése során mára már kettőssé vált, vannak eszközök, amelyek a gyermekek szórakoztatására készülnek (játéktelefonok, mesefilmek, gyermekdalok stb.) és vannak, amelyek a gyermekek oktatására, fejlesztésére, ilyenek például a különböző gyermekmesék is, amelyek bevonják a gyermeket a történetbe, vagy azok a játékok, amelyek logikai alapon fejlesztik, vagy a megoldó képességüket segítik kifejleszteni. Ezek az eszközök alkalmazkodnak a gyermekek kézméretéhez, a finommotorikus fejlődésüknek az ütemét is figyelembe veszik a gombok kialakításával, képileg ábrázolva úgy vannak, hogy a gyermek érdekesnek találja azokat és lefoglalják a felhasználót. Ahogy a gyermek fejlődik, úgy a játékok is egyre bonyolultabbá válnak, a gyermekdalok ritmikusabbak, bonyolultabb a dallamuk. A foglalkozások során lehet alkalmazni olyan feladatokat, amelyek során a gyermek teljes mértékben a gépre támaszkodik, persze ez korfüggő, inkább nagyobb csoportban alkalmazható az óvodákban. Az ilyen képzés során problémát jelent, hogy nincs elég eszköz és a gyerekek egymást zavarják a feladat elvégzése közben, illetve, hogy a pedagógusok nem eléggé képzettek ezeknek az eszközöknek a használatához. Az óvodapedagógusok az online vagy offline játékokat szinte egyáltalán nem alkalmazzák a csoportos foglalkozás során, ennek fő oka a már említett felszereltség hiánya, vagy a pedagógusok negatív hozzáállása az IKT-s eszközök gyermekkori használatához. A pedagógus eszköz ismerete összefügg annak felhasználásának gyakoriságával és formájával. Azok

a gyermekek, akik óvodáskorban már kapcsolatban állnak az IKT-s eszközökkel, könnyebben integrálódnak az iskolában, mivel magabiztosabbak lesznek ezeknek a használatára során (Fáyiné, Hódi, Kiss, 2016).

Az óvodából átkerülő gyermeket felkészíthetjük informatikai technológiák használatával, amelyek fejlesztik a beszédet, tér érzékelését, a térben való síkok felismerését, alak és háttér megkülönböztetést, azonosság keresést, írás fejlesztését, általános tájékozódást, a gondolkodást és az emlékezetet. Ezek a játékok már nagycsoportban alkalmazhatóak afféle iskolai felkészülésként. A gyermekek autodidakta módon egymást lemásolva megtanulják ezeknek az eszközöknek a használatát és egy kis időn belül a kíváncsiságuknak köszönhetően új ismeretekre tehetnek szert. A gyermekek nem csak az óvodákban, hanem otthon is kapcsolatban állnak az IKT-s eszközökkel és nagyon sok szülő engedélyezi számukra ezeknek az eszközöknek a használatát. Meg kell tanítani a gyermekeket úgy használni ezeket az eszközöket, hogy ne sérüljenek bizonyos tartalmaktól, illetve a korukhoz kell igazítani a tanulás folyamatát. Ha a gyermek időben elkezd foglalkozni az IKT-s eszközök használatával, akkor iskolás korra már minimális tudással rendelkezik, ami elősegíti azt, hogy az iskolai eszközhasználat ne legyen megterhelő számára, mivel az óvoda-iskola közötti váltás nagymértékben kihat a gyermekekre, így úgy mond egy gonddal kevesebb hárul a gyermekekre (Fáyiné, Hódi, Kiss, 2016).

2.2. Kell-e számítógép az óvodába?

Mind az Európai Unió számos országában, mind az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) országokban, növekvő szerepet kap az óvodáskorú gyerekek, információs technológia használatának témája. Hátterében megfigyelhető az egész életen áttartó tanulás a „lifelong learning” fogalma. Ez megjelenik a gyerekkori nevelés/ellátás vonatkozásában is. Másik oldalról szerepet játszik az életkezdesi esélyek egyenlítésében, a szociális ellátórendszerek mellett. Politikai döntéshozók és pedagógiai szakértők számos lehetőséget és fontos stratégiai szerepet ismertek fel a kisgyerekkori nevelésben az óvodás gyerekek számítógép használatának függvényében. A fejlesztések bizonyos része a kisgyerekkori nevelés tartalmi aspektusait érinti. Egy 2002-ben végzett országos szintű óvodavizsgálat rámutatott arra, hogy az információs és kommunikációs technológiák elterjedése az egészen fiatalok körében is megmutatkozik. Ez a vizsgálat kimutatta, hogy a gyerekek 1/3-a aktív PC (personal computer) felhasználó (Török 2004).

Az ilyen fiatalkori számítógép használat nem egyedülálló jelenség az óvodapedagógia számára. Részt alkotja annak a folyamatnak, amelyet a szociológia tudománya a „gyermekkor megváltozásaként” próbál meg leírni. Ezt a változást a pedagógusok rendszeren észlelik. Amióta megjelentek a számítógépek az óvodai csoportszobákban is, a pedagógusoknak és a kutatóknak választ kell találniuk arra a kérdésre, hogy az gyermekek számára egészséges-e, hasznos-e a PCK használata. Ha igen akkor milyen fajta módszertan mentén szabad azt alkalmazni. Ez a kérdés állandónak bizonyul az óvodapedagógusok számára. Ennek az a legnagyobb oka, hogy a számítógépek és internet elterjedése egy máig tartó folyamat és a technológiai fejlődés is állandó (Török 2004).

2.3. Az információtechnika eszközök helytelen használatának káros hatásai

Az internet hatásáról még csekély kutatási eredmény áll rendelkezésre. Ezen kutatások is főleg a felnőtteket célozzák. Ezek között vannak egyéni, empirikus vélemények is. Kezdeti optimizmus megszűnésével, felmerültek igazán aggasztó kérdések a világháló veszélyeivel kapcsolatban. Pedagógusok és pszichológusok érveit egyből elvetettél az IT szakemberek azzal az ürüggyel, hogy minden korszakalkotó találmányt aggodalom öves és még nem értettük meg a jelenséget eléggé. Az internetes veszélyforrások a következők lehetnek:

- veszélyes web- oldalak tartalmai
- információ hitelesség
- információ- függőség
- személyes kapcsolatok csökkenése, elszigetelődés
- propaganda és politikai célzatú tartalmak

Gyermekek számára igazán veszélyes lehet a „pornóoldalak és bombareceptek gyűjtőhelye”. Ezek elkerülése végett a kártékony oldalak blokkolása céljából szűrő programokat lehet telepíteni. Bár nem hagyatkozhatnak a pedagógusok pusztán ezen applikációkra. Fontos a személyes felügyelet is (Orczán 2004).

Másik fontos probléma az interneten található hírek hitelessége és megbízhatósága. Gyakran elhisszük, hogy amit a tévében, rádióban hallunk, vagy amit az interneten olvasunk az igaz és nem tartalmaz propagandát vagy féligazságokat. Kutatások bizonyítják, hogy a gyermekek számára az internetről származó információ élénkebben hat mint amit a hétköznapi környezetéből tapasztal (Orczán 2004).

A CMC (Computer Mediated Communication) vagyis a számítógéppel közvetített kommunikáció egy viszonylag új jelenség, amit a most felnövő generációk már valószínűleg nem tudnak majd megkerülni. Ez a fajta kommunikáció egyik legaggasztóbb hatása az „elmagányosodás”. Ezen elmélet szerint, ahogyan a szociális tevékenységek és az információ egyre könnyebben hozzáférhető a négy fal között, úgy am emberek sem hagyják el azt és zárkóznak el bizonyos szinten a külvilágtól. Mellesleg az online anonim beszélgetés hatására a testnyelv is háttérbe szorul és veszít értékéből (Orczán 2004).

A diákok egészen az óvodától a felsőoktatásig egy új világban nőnek fel úgy, hogy folyamatosan részét képezik életüknek a videojátékok, PC-k, okostelefonok stb. Végzős egyetemisták több mint 10 000 órát töltöttek videojátékokkal és csak 5000-t olvasással. Mivel ezek az eszközök beépültek az életükben, ezáltal a gondolkodásuk és a külvilághoz való hozzá állásuk is megváltozott. Másképpen dolgozzák fel az információkat mint „digitális bevándorló” elődeik (Marc 2001).

2.4. Az óvodai IKT-s játékeszközök

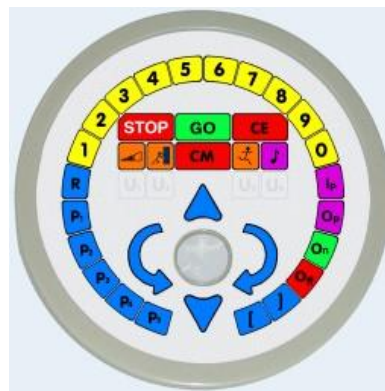
A robotmunkát célszerű gépekre bízni. Az elsőként gépesített műveletek a nehéz fizikai munka alól mentesítették az embert. A műveletek végzéséhez a robotok az emberi mozdulatokat is utánozzák. Ez esetben a robot által elvégzendő művelet sor megtervezéséhez, programozásához lényeges gondolkodás-módszertani (episztemológiai) segítség a mozgássor eljátszása, átélése, vagyis a szintonia kihasználása (Slamovits Tibor, 2018).

Farkas Károly kutatásában megemlíti, hogy Magyarországon több óvoda is különböző játékeszközöket használnak. Ilyen például a ROAMER nevezetű játékteknős, amely fő érdekessége, hogy az útvonal, amit megtesz programozható neki. A játék kellő képen le van egyszerűsítve, ezáltal az óvodások is könnyűszerrel beállíthatják. A játék feladata a didaktikai képességek fejlesztése. A játék egyik jó tulajdonsága, hogy nem ijesztő a gyermekek számára, nehezen hibásodhat meg és nem okozhat sérüléseket játék közben. A gyermekek figyelmét felkelti, szórakoztató. Néhány óvodában alkalmaznak egy úgynevezett JIO nevű programot, amelyben ugyan ilyen előre beírt útvonal alapján kell egy kertben virágokat kerülgetni és úgy eljutni a célhoz



1. ábra. ROAMER, padlóteknőc

A ROAMER padlóteknőcöket a Valian Technology ltd gyártja, amely a könnyen irányíthatásért felelős gombsorozat kialakítója is. A Roamer egy barátságos programozható robot, amely nagyon konkrét módon mutatja be a gyermekek számítógépes programozását. A roamernek van egy saját kezelőfelülete a hátán, lehetővé téve a gyerekeknek, hogy programozzák annak mozgást a padlón. A Roamer kiegészítői között található egy toll is, amellyel képes rajzolni az alatta lévő felületen. Az eszköz 3-18 év között használható. A Logo programnyelv a leggyorsabban elsajátítható programnyelvek egyike. Segítségével szemléltetni, láttatni tudjuk az algoritmusokat, a gondolkodási műveletek jelentős sorát. A programozás tanulásában, a gondolkodás fejlesztésében a felsőoktatásban is szerepe van. A Logo a robotika természetes nyelve. A programozás tanítása nem csak szakképzés. A jelen és még inkább a jövő mindennapi életéhez – ezt ma már senki nem vitatja – az algoritmikus gondolkodásmód, a programozás, a robotika elemeinek ismerete, nélkülözhetetlen. Ez ma már az általános műveltség része, így erre felkészíteni a közoktatás feladata. Az informatikai, jelesen most a robotikai szemléletet gyermekkorban alakítani nemcsak lehetséges, de szükséges.



2. ábra. ROAMER, kezelőfelület

A gondolkodás fejlesztéséhez a Logo programnyelv kiválóan alkalmas. Seymour Papert szerint például a Pólya-féle gondolkodási iskola megvalósítására nincs is jobb eszköz, mint a Logo (Farkas, 2005).

2.5. A számítógép óvodai alkalmazásáról

A veszélyek ismeretében is adjunk a kisgyermeknek számítógépet? Igen, a kisgyermekhez igazított számítógépet. Számítógépes foglalkozásokat kezdeményezzünk az óvodába? Igen, megfontoltan, mértékkel! A játszótéri eszközök használata során történnek balesetek. Ennél nagyobb baj csak az volna, ha nem használnák azokat a gyermekek. Az olló használata veszélyes, mégis adunk, adjunk gyermekeink kezébe ollót, hogy vágjanak, alkossanak. A lényeg: a segítő, óvó jelenlétünk, és a megfelelő, a gyermekhez igazított eszköz. (A gyermekolló lekerekített végű.) Magunk évtizedek óta kutatjuk, fejlesztjük az informatikai kultúra óvodai terjesztésének, a kisgyermek képességeinek informatikával való fejlesztésének módját. Mindenkor köszönettel és nagy figyelemmel vettük a szakemberek (3) véleményét, kontrolját. A „Játékos Informatika Oktatás” (Farkas, 1993) paradigma az óvodára is kiterjed. Jellemző céljai:

- a kisgyermekhez igazított kezdeményezések, foglalkozások a gondolkodás fejlesztésére;
- adekvát eszközök és programok alkalmazása;
- ezen belül a számítógép és a képernyő kiváltása, háttérbe szorítása.

A JIO mindenkor foglalkozott az óvodás korosztállyal. Minden életkorban a személyhez adekvát módon illesztendő a technikai, így az informatikai nevelés is, nyilvánvalóan a többi nevelési fejlesztési területhez viszonyított, megfelelő arányban. Természetes, hogy a kisgyermek fejlesztését a lágy nyelvekkel (művészetek) kell kezdeni, de miért ne lehetne a technikát, az informatikát is játszani, miért ne legyen a mesék szereplői között robot is, miért tartanánk „második lépésben” is távol a kisgyermekeket mindennapjaink korszerű technikájától. Sőt, tudomásul kell vennünk, hogy az informatika korában, és főként a városi életben, a technikai környezet a domináns (a természeti és a társadalmi környezet részeként). Mivel életében a gyermek előbb és gyakrabban találkozik telefontal, tévével, kamerával, mint bocival vagy oroszlánnal, amint lehetséges, kezdjük el a technikai nevelést. A mai óvodások esetenként lilának ismerik a tehenet, és úgy tudják, a csirkét fólia borítja, de általában a felnőtteknél rutinosabban kezelik a videót. Praktikus szempontból is kiemelten fontos ismeret a technika (Farkas, 2005).

A közlekedés biztonsága, az elektromos érintésvédelem minimális ismerete elsők között sajátítandó el, a kézmosással és a cipőfűző bekötésével egy időben. A kisgyermek szempontjából sokirányú, harmonikus fejlesztésre van szükség, ennek nélkülözhetetlen része az informatikai is. Az óvodás korosztályt igen határozottan két csoportba sorolom az informatikával való játék szempontjából. (Az életkor most természetesen csak címke! Az adott kisgyermek szakszerű megítélésétől és semmiképpen nem az életkorától függ, hogy melyik csoportba tartozik.) A három-öt éves korosztálynak meséket a számítógépről, robotokról, informatikai játékokat (eszközöket és csoportjátékokat), játék-számítógépet javasolunk. Az öt-hétévesek ezek mellett erősen korlátozott időtartamokban, megfelelő programokkal használják a számítógépet is (Török, 2004).

III. AZ ÓVODÁSOK IKT ESZKÖZHASZNÁLATÁNAK VIZSGÁLATA A BATÁRI, NEVETLENFALUI, AKLI ÉS AKLIHEGYI ÓVODÁKBAN

Kutatási módszerül a kérdőíves lekérdezést választottam, melyek 4 óvodai intézményben, összesen 103 szülő önként vállalt válaszadása révén készült. Minden megkeresett szülő vállalta a kérdőív kitöltését, így pontos képet kaptunk arról, hogy a gyermekeknek milyen az IKT eszközökhöz való viszonyulása, mennyi ideig használják azokat, illetve milyen céllal. Mindezek a válaszok korcsoportra bontva és diagram formájában a mellékletben fel vannak tüntetve. Az óvodapedagógusok megkérdezését is indokoltnak láttam a témával kapcsolatban, ezért külön az ő véleményük megismerése céljából online (google) kérdőívet készítettem, amelyet elküldve számukra tölttettem ki velük. A kérdőívek név nélküliek voltak.

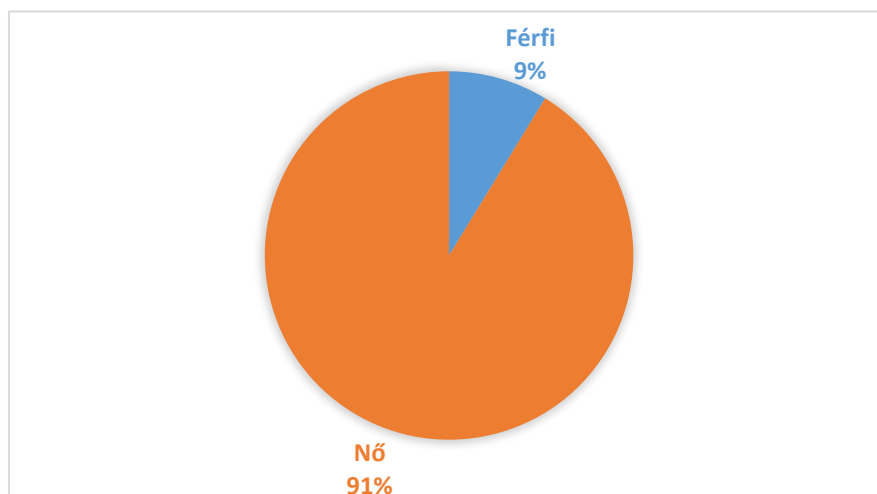
3.1. A lekérdezett óvodák rövid bemutatása

A Batári Szent-Mihály Görög Katolikus Óvodában a kiscsoportban 14 gyermek, a nagy csoportban pedig 20 gyermek jár. A kis- és nagy csoportban két-két óvodapedagógus és egy-egy dada dolgozik. A településen ez az egy óvoda működik, az intézmény egyházi fenntartású.

A Nevetlenfalui Óvodában úgyszintén a kis- és nagy csoportban 20-20 gyermek van. Ebben az intézetben két-két óvodapedagógus és három dada dolgozik. A településen nem található több óvoda. Az intézmény állami finanszírozásból működik.

Akli Oktatási és Nevelési Központba 20 gyermek jár, két óvónő és egy dada dolgozik itt. Nem található más óvoda a településen.

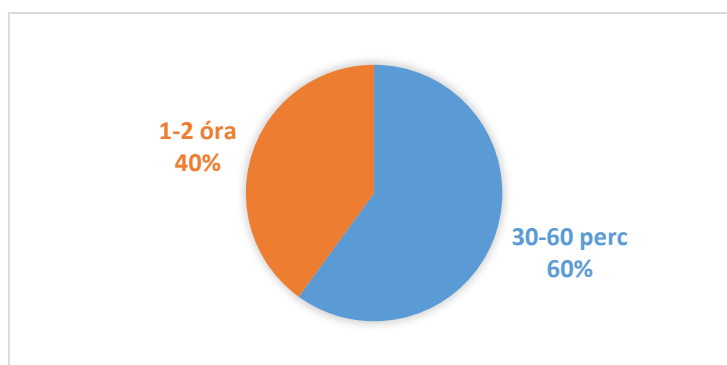
Az Aklihegyi Oktatási és Nevelési Központba 15 gyermek jár, két óvónő egy dada dolgozik itt. Az óvoda vegyes korcsoportú. A településen nem található más óvoda. Egy ideig egyházi, majd állami fenntartású óvoda volt.



1. diagram. A válaszadók nem szerinti eloszlása

3.2. Batári Szent-Mihály Görög katolikus Óvoda, kiscsoport

A batári óvoda kiscsoportjában 10-en töltötték ki a kérdőívet. A válaszadók mindegyike batári nő volt. A megkérdezettek 4 válaszolónak 1 gyermeke, 4 válaszolónak 2 gyereke és 2 válaszolónak 3 gyermeke van. 9 gyermek 0-3 év közzé, míg egy 3-5 év közzé tartozik. A családokban, legnagyobb arányban számítógép és televízió található meg, de okos telefon is jelen van. Tablet, laptop csak kis arányban. 3 megkérdezettnek egyáltalán nem fontos az IKT eszközök használata, míg 1-nek nem fontos, de 6 pedig minden nap használja. A gyermekek a családokban, legnagyobb arányban a televíziót és a számítógépet használják, míg okos telefont, laptopot és tablettét szinte egyenlő arányban. 6 válaszoló 30-60 percet tölt ezek mellett az eszközök mellett, míg négy 1-2 órát.

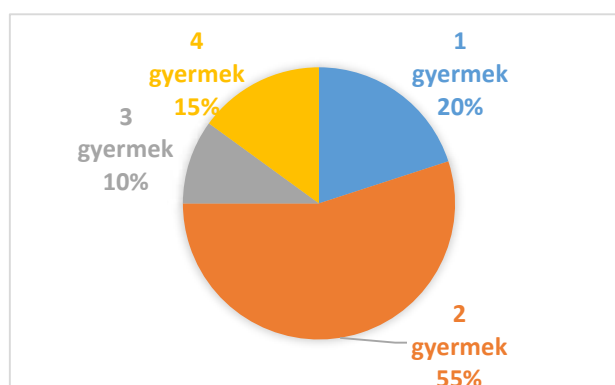


2. diagram. A gyermekek IKT eszköz használatának ideje

A válaszadók gyermekei közül 9 mesenézésre és 1 filmnézésre is használja az eszközöket. A szülők szerint a gyermekek azért használják ezeket az IKT eszközöket, mert 8 gyermek együtt nézi a családdal, míg 2 szerint fontos, hogy megtanulja ezek használatát.

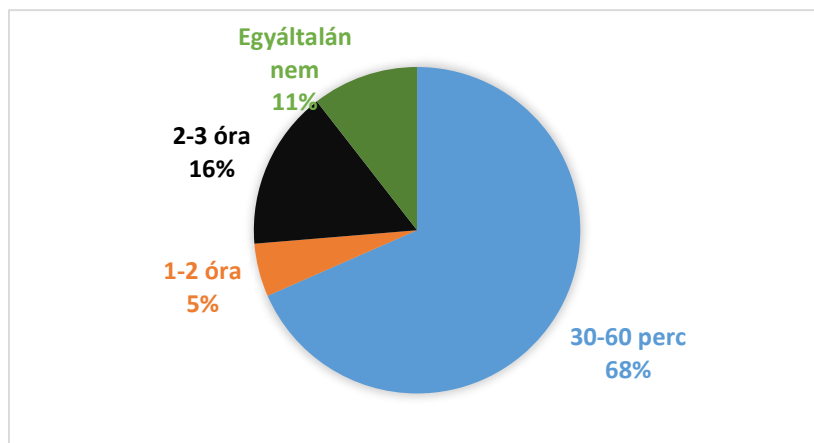
3.3. Batári Szent-Mihály Görög katolikus Óvoda, nagycsoport

A batári nagycsoportban 19 nő és 1 férfi válaszadó volt, akik mindnyájan batáron laknak. A megkérdezettek családjában 11 rendelkezik két gyermekkel, 4 egy gyermekkel, 1 három és ugyan ennyi válaszolónak 4 gyermeke van. 15 gyermek 3-5 év közötti, kettő 0-3 év közötti, míg hat 6-7 év közötti.



3. diagram. A gyermekek életkor szerinti eloszlása

A szülők válaszai alapján 19 rendelkezik televízióval, 8 okos telefonnal, 13 számítógéppel és 1 lappal. A megkérdezettek közül 15 válaszadónak egyáltalán nem fontos, 3-nak nem fontos, míg 2 mindennap használja az IKT eszközöket. Az eszközök közül 19 gyermek használ televíziót, 8 számítógépet, 5 okos telefont és 5 laptopot. A gyerekek 13 szülő szerint 30-60 perc, három 2-3 órát. 2 egyáltalán nem és három 1-2 órát használja ezeket az eszközöket.

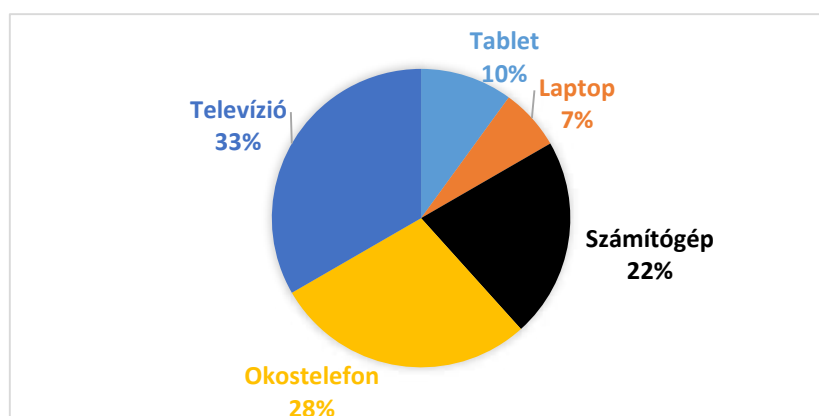


4. diagram. A gyermekek IKT eszköz használatának ideje

Ezeknek a gyerekeknek 16 alanya mesenézésre, 3 internetezésre, 1-1 pedig fényképezésre és zenehallgatásra is használja az IKT eszközöket. A szülők bevallása szerint 16 gyerek a családdal együtt nézi és használja ezeket az eszközöket, míg 5 fontosnak tartja, hogy megtanulják a gyermekek ezeknek a használatát.

3.4. Nevetlenfalui Óvoda, kiscsoport

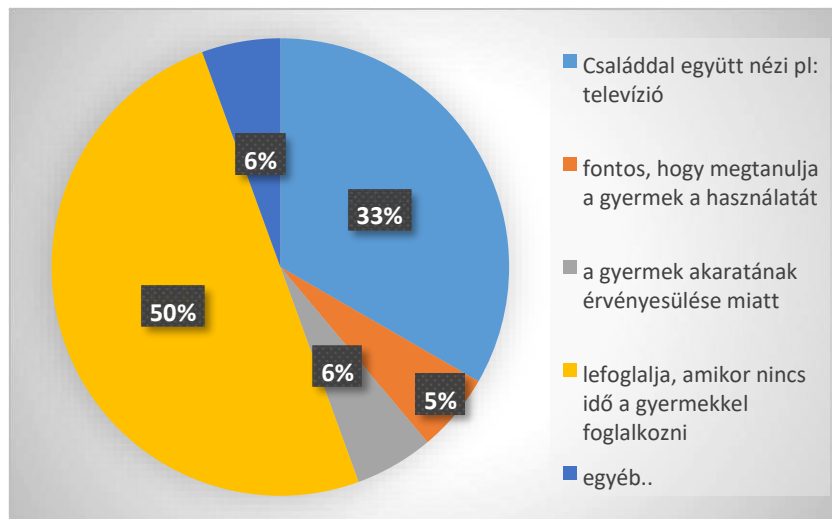
Itt 17 nő és 3 férfi adott választ, akik mindegyike nevetlenfalui lakos. A megkérdezettek közül 15 a rendelkezik két gyermekkel, 1 három és 2 pedig egy gyermekkel. A gyermekek mindegyike 3-5 éves. A családok mindegyikében megtalálható okostelefon és televízió, viszont számítógép, csak 5 családban, laptop és tablet pedig 7-7 családban.



5. diagram. A válaszadó családokban megtalálható IKT eszközök aránya

A válaszadók közül 12 fő gondolja úgy, hogy fontosak nekik ezek az IKT-s eszközök, míg 3 szerint elengedhetetlen, addig 3 szerint pedig nem annyira fontos és 2 válaszoló használja mindennap ezeket az eszközöket. A gyermekek a felsorolt eszközök közül az okos telefont és a

televíziót használják egyaránt, míg tabletet és laptopot 1-1 gyermek, számítógépet pedig 2 használ. Az szülők bevallása szerint a gyermekek fél óránál, vagy egy óránál nem használják többet ezeket az eszközöket. Többnyire mesenézésre és zenehallgatásra, de van aki fényképezésre használja az IKT eszközöket a gyermekek közül.



6. diagram. A gyermekek IKT eszköz használatának az oka

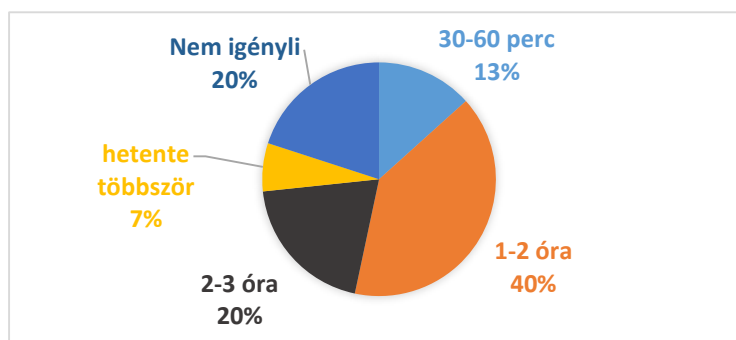
3.5. Nevetlenfalui Óvoda, nagycsoport

A Nevetlenfalui nagycsoportban 15 nő és 5 férfi adott választ a kérdőívben található kérdésekre. A válaszadók mindegyike helyi lakos. A megkérdezettek közül 15 van a családban egy gyermek, 4-nek két gyermek és 1-nek három gyermek. A gyermekek közül 14 életkora 3-5 év közé tehető, 4 családban 0-3 év közzé, míg 2 családban 6-7 év közzé. A családok válaszadói közül 20-nak van televíziója, 17-nek okos telefonja, 13-nak számítógép, 6-nak tablet és négynek laptop. A szülők bevallása szerint 7 minden nap használja az IKT eszközöket, 6 használja, de nem tartja fontosnak, 3 szerint nem fontos, 2 szerint egyáltalán nem fontos és 1 szerint pedig fontos. A gyermekek szülei szerint 18-an használnak az eszközök közül a televíziót, 13-an okos telefont, 6-an számítógépet, 4-en tabletet és 2-en laptopot. A gyermekek közülhatan 2-3 órát, vagy 1-2 órát használják az eszközöket, 4-en hetente többször, kettő-kettő 30-60 percet, vagy egyáltalán nem használja. A megkérdezettek szerint 20 gyermek mesenézésre, 7 tanulásra, 6filmezésre, 3 zenehallgatásra, 2 fényképezésre és 1 internetezésre használja. A szülők válasza alapján a gyermekek felének az IKT eszköz használatának az oka, hogy lefoglalja, amikor nincs ideje a szülőnek a gyermekkel foglalkozni, 6 szerint a családdal együtt nézi és használja ezeket az eszközöket, 1-1 egyéb okok miatt, amelyeket nem indokoltak meg vagy a gyermek akaratának az

érvényesülése miatt, de egy fontosnak tartja, hogy a gyermek megtanulja ezeknek az eszközöknek a használatát.

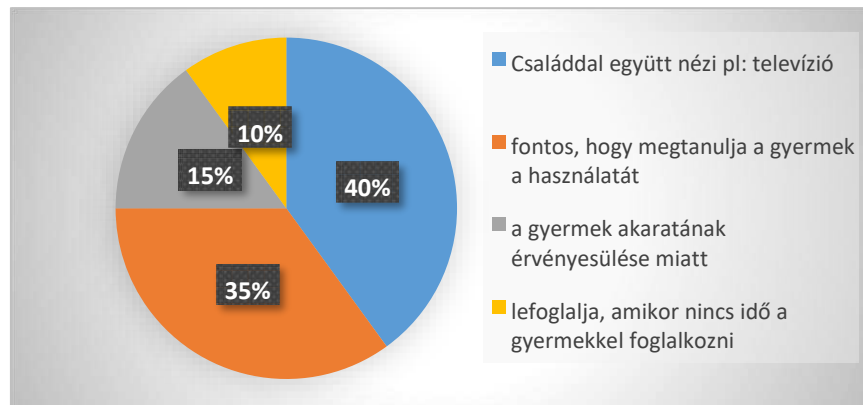
3.6. Aklihegyi Oktatási és Nevelési Központ, vegyes csoport

A nevelési központban 15 szülő töltötte ki a kérdőívet, a válaszadók mindegyike nő volt. A megkérdezettek közül 6 válaszolónak két gyermeke, 5 négy gyermeke és 2-2-nek három és egy gyermeke van. A gyermekek életkoruk szerint kilenc 3-5 év közötti, négy 0-3 év közötti, kettő 6-7 év közötti. A megkérdezettek családjában 15 helyen okos telefon és televízió is megtalálható, 10-nél számítógép, 7-nél tablet és 5-nél laptop. A szülők közül 6 minden nap használja az előbb említett eszközöket, 7-nek fontos, 1-1-nek elengedhetetlen vagy minden nap használják, de nem fontos. Az említett családokban lévő gyermekek közül 15 televíziót, 9 okos telefont, 6 számítógépet, 5 tabletet és 2 laptopot használ. 6 szülő szerint a gyermeke 1-2 órát használja az eszközöket, 3 válaszolónak havonta 1-2 alkalommal, vagy 2-3 órát, kettő 30-60 percet és 1 pedig hetente többször.



7. diagram. A gyermekek IKT eszköz használatának az ideje

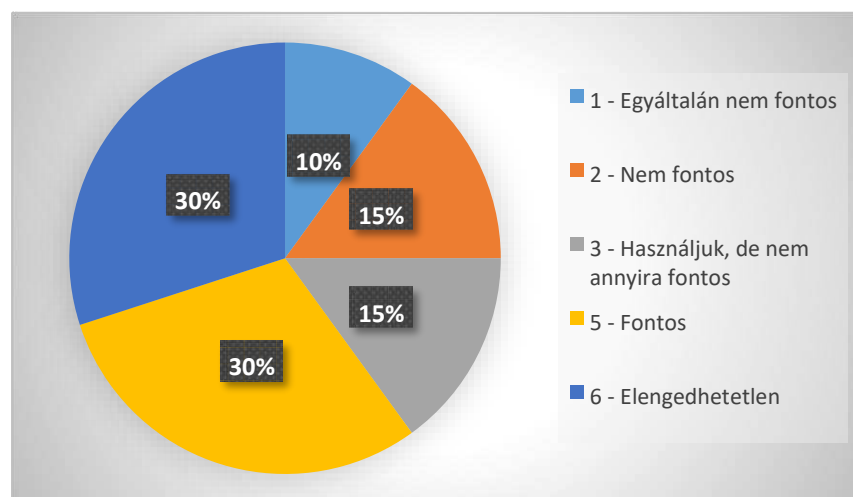
A gyermekek közül 15 mesenézésre, 6 filmnézésre és 1-1 tanulásra, zenehallgatásra, fényképezésre és internetezésre használják. A szülő szerint 8 válaszban a családdal nézi és használja együtt ezeket az eszközöket, 7 szerint fontos, hogy megtanulja, 3 a gyermek akaratának érvényesülése miatt és 2 pedig, hogy lefoglalja a gyermeket, amikor a szülőnek nincs rá ideje, hogy foglalkozzon vele.



8. diagram. A gyermek IKT eszköz használatának oka

3.7. Akli Oktatási és Nevelési Központ, vegyes csoport

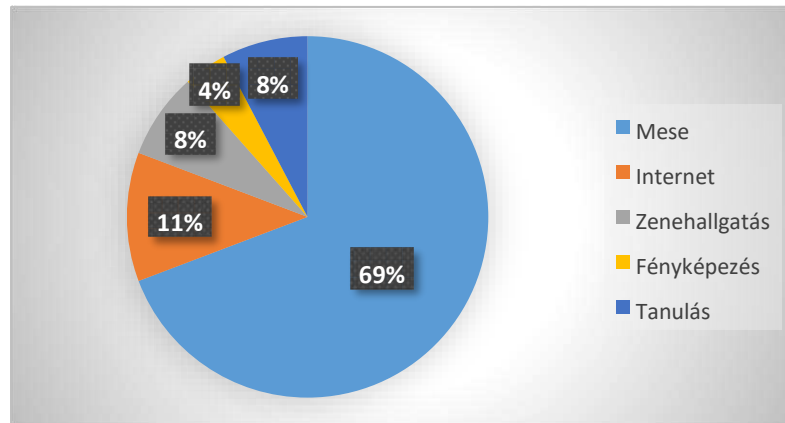
Az akli óvodában 18 szülő töltötte ki a kérdőívet, amely közül mindegyik nő volt. A megkérdezettek családjai közül 10 rendelkezik két gyermekkel, 7 három gyermekkel és 1 egy gyermekkel. A gyermekek szüleinek válasza alapján tizenhárom 3-5 év közötti, három 0-3 év közötti, kettő 6-7 év közötti. A családok mindegyikében megtalálható az okos telefon és a televízió, 9-ben számítógép, szintúgy 9-ben laptop, 8-ban tablet. 6-6 szülő szerint elengedhetetlen vagy fontos az IKT eszközök használata, 3-3 minden nap használja, vagy minden nap használja, de nem fontos, míg 2 szerint egyáltalán nem fontosak ezek az eszközök.



9. diagram. A szülők szerinti IKT eszközök alkalmazásának fontossága

A gyermekek a családban 13 válaszadó szerint használják az okos telefont, 9gyerek televíziót, 6 számítógépet, 5 tabletet és négy laptopot. A szülők szerint a gyermekek közül 9 3060 percet használja ezeket az eszközöket, négy 1-2 órát, három havonta 1-2 alkalommal, kettő 23 órát

és egy hetente többször is. A gyermekeknél 18 mesenézésre, 3 internetezésre, 2-2 zenehallgatásra és tanulásra, 1 pedig fényképezésre használják az IKT eszközöket.

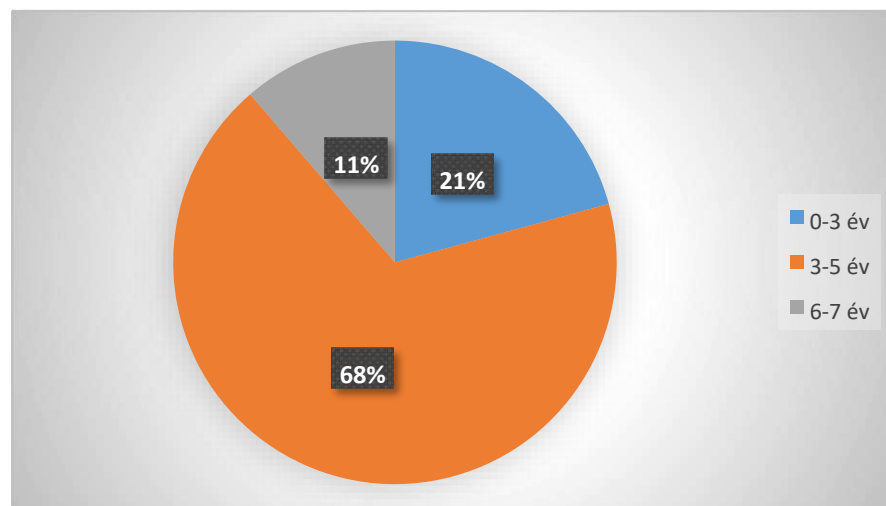


10. ábra. A gyermekek IKT eszköz felhasználásának formája

9 szülői válasz szerint a gyermek akkor használja az IKT eszközöket, amikor együtt nézi vagy használja azt a családdal, 8 szerint fontos, hogy a gyermek megtanulja ezeknek az eszközöknek a használatát, 2 a gyermek akaratának az érvényesülése miatt, míg 2 szerint lefoglalja az eszköz a gyermeket, amikor a szülőnek nincs ideje foglalkozni vele.

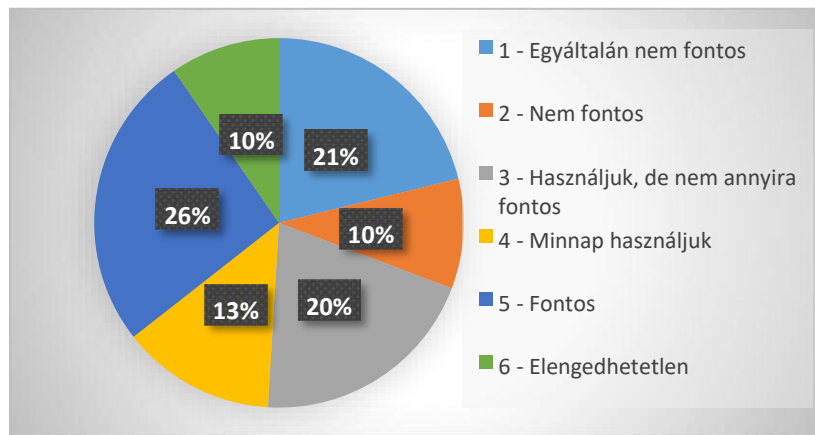
3.8. Kérdőívek összegzése minden óvodára nézve

A 4 óvodai intézményben (egybevetve a kis és nagy csoportokat is) 103 szülő töltötte ki a kérdőívet, akik mindegyike falun él, ebből 18 akli, 15 aklihegyi, 40 nevetlenfalui és 30 batári lakos. A megkérdezett szülők közül 44-nek van két gyermeke, 32-nek egy gyermeke, 19-nek három gyermeke és 8-nak négy gyermeke.



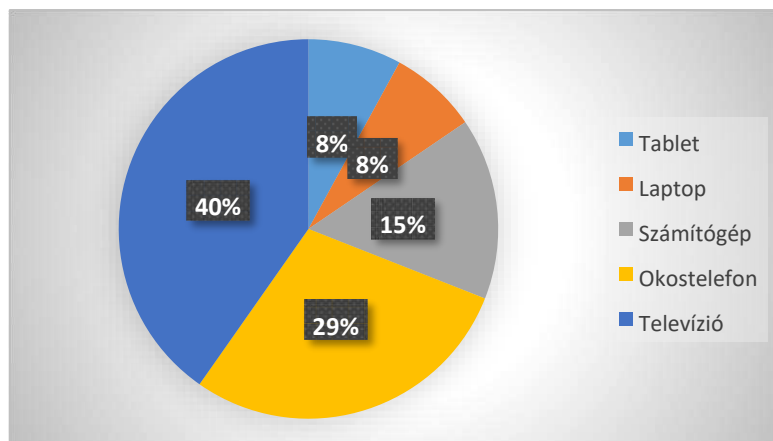
11. diagram. A válaszadók gyermekeinek kor szerinti eloszlása

A válaszadók közül 72-nek a gyermekei három és 5 év közöttiek, 22-nek 0 és három év közötté tehető, míg 12-nek hat és hét év közötti gyermekeik is vannak. Tehát a szülők is a fiatalabb korosztályhoz tartoznak. A családokban a televízió és az okos telefon számottevően van jelen, de mindezek mellett a számítógép sem elhanyagolható mennyiségben. A válaszadók 30% a szerint elengedhetetlen, ugyanennyien mondták hogy fontos az IKT eszközök használata, és szintén 30%-uk mondta, hogy nem fontos. Összességében csak 10 % tartja nélkülözhetőnek ezeket az eszközöket.



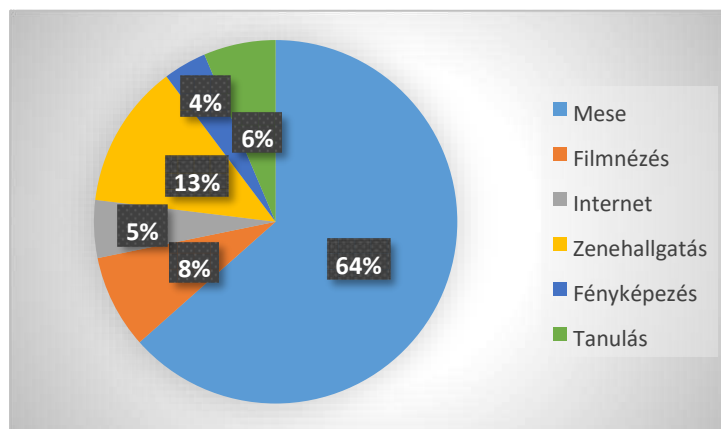
12. diagram. A szülők szerinti IKT eszközök alkalmazásának fontossága otthon

A válaszadók közül 27 gondolja fontosnak ezeket az eszközöket, míg 14 minden nap használja, 21 minden nap használja, de nem tartja fontosnak és 22 szerint egyáltalán nem fontos. A gyermekek közül 41 a televíziót használja, 30 pedig okos telefont is. A tablet és laptop használat itt is alacsony, 9 gyermek, de a számítógépet használó gyermekek száma is 16 körüli.



13. diagram. A gyermekek IKT eszköz használata otthon

A gyermekek fele a szülők válasza alapján csak egy-1/2 órát használja az IKT eszközöket, 21 gyerek egy-két órát, 15 gyerek két-három órát és 7 gyerek hetente csak használja, míg 4-4 havonta használja, vagy egyáltalán nem igényli, addig 5 pedig egyáltalán nem is használja ezeket az eszközöket, ami az előző kérdés kiértékelésének, miszerint milyen eszközöket használnak a gyermekek kicsit ellentmond. A gyermekek közül 99 használja mesenézésre az IKT eszközöket, míg zenehallgatásra 20 gyermek, 6-9 pedig filmezésre, tanulásra, vagy internetezésre használja ezeket az eszközöket, míg 6 gyermek fényképezésre is igénybe veszi az említett eszközöket.



14. diagram. A gyermekek IKT eszköz felhasználásának formája

A válaszadó szülők bevallása szerint a gyermekek fele a családdal együtt használja az IKT-s eszközöket, például együtt nézik a televíziót. 23 szülő szerint fontos, hogy a gyermek megtanulja ezeknek a használatát. 13 szülő szerint jó, hogy a gyermeket lefoglalják az eszközök, amikor nekik nincs rá idejük. A kérdőívben a szülők mindegyike arra a kérdésre, hogy milyen weboldalakot látogatnak a YouTube-ot és a Facebook-ot említette.

IV. A KUTATOTT ÓVODÁK ÓVODAPEDAGÓGUSAI VÁLASZAINAK ELEMZÉSE

A szülői kérdőívben szépen visszatükröződik a szülők és a gyermekek véleménye és hozzáállása az IKT-s eszközökhöz. Az óvodapedagógusok számára készített kérdőívben azt próbáltuk kideríteni, hogy milyen a fent kutatott óvodákban oktató pedagógusok hozzáállása ezeknek az eszközöknek a használatához, az óvoda felszereltsége milyen mértékű. A kérdőív során a Batári Szent-Mihály Görög katolikus óvoda, Nevetlenfalui óvoda nagycsoport és kiscsoport, és az Akli és az Aklihegyi Oktatási és Nevelési Központ óvodapedagógusait kérdeztük.

A hipotézisem beigazolódott, miszerint a szülők odafigyelnek e a gyermekekre a szülők a nevelés során, illetve, hogy a hagyományos nevelés eltűnni látszik, mivel sok időt töltenek a gyerekek az IKT-s eszközökkel. Ezek az eszközök a XXI. századra nélkülözhetetlenné váltak.

A pedagógusok lekérdezése során Google űrlapot használtunk, amelyben a munkavégzés idejére, az óvoda eszköz felszereltségére, azok foglalkozáson való használatának gyakoriságára és a pedagógus IKT-s eszközökkel kapcsolatos felhasználási szokásokra fordítottuk a legnagyobb hangsúlyt. Az online kérdőív az alábbi linken érhető el: https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLScm-VVpm_aiprWmOvYv6P4y92LBEXMxyDpLK-W7g6Eu7sa5YQ/viewform?usp=sf_link)

A Batári Szent-Mihály Görög katolikus óvoda pedagógusainak válaszai

Az itt dolgozó pedagógus tizenegy éve végzi a munkáját az óvodában. A munkája során használ IKT eszközöket. Az óvodában televízió, laptop, vetítő és zenelejátszó található meg. Egy 1-5-ös skálán hármasknak jelölte ezeknek az eszközöknek az ismeretét használati szinten. A munkája során hetente használ IKT eszközöket és szívesen végzi ezzel a pedagógusi munkáját. Szintén ötös skálán négyes tapasztalatai vannak. A szülők vélekedése szerint az óvodai IKT eszközök használata nagy lehetőség. A kérdezett pedagógus szükségét érzi továbbképzésnek az IKT-s eszközök használatát illetően.

Nevetlenfalui óvoda pedagógusának válaszai, nagy csoport

Az itt dolgozó pedagógus tizenhét éve van ezen a pályán. A munkája során használ IKT-s eszközöket és ezekből az eszközökből az óvoda rendelkezik lappal és zenelejátszóval. Teljes mértékben ismeri ezeknek az eszközöknek a használatát és hetente alkalmazza is őket. Pozitív

tapasztalatai vannak ezekkel az eszközökkel kapcsolatosan és véleménye szerint a szülők helyeselik is ezeknek az alkalmazását a nevelési munka során.

Nevetlenfalui óvoda pedagógusa, kis csoport

A pedagógus nyolc hónapja állt munkába és nem használ IKT-s eszközöket a nevelés során. Az óvoda, ahogy feljebb is említettük, rendelkezik lappal, de a pedagógus ismerete saját bevallása szerint egy ötös skálán kettes. Nem érzi fontosnak, hogy ezeket az eszközöket használja a munkája során és negatív tapasztalatai vannak ezekkel kapcsolatosan.

Akli óvoda pedagógusa, vegyes csoport

Az itt oktató pedagógus három éve dolgozik az óvodában. A munkája során használ IKT eszközöket, amelyekből az óvoda rendelkezik lappal, vetítővel és számítógéppel. A pedagógus teljes mértékben ismeri ezeknek az eszközöknek a használatát és hetente alkalmazza őket a foglalkozásai során. Pozitív tapasztalatai vannak a használattal kapcsolatosan és szükségét érzi szakmai továbbképzésnek az IKT-s eszközök használatát illetően.

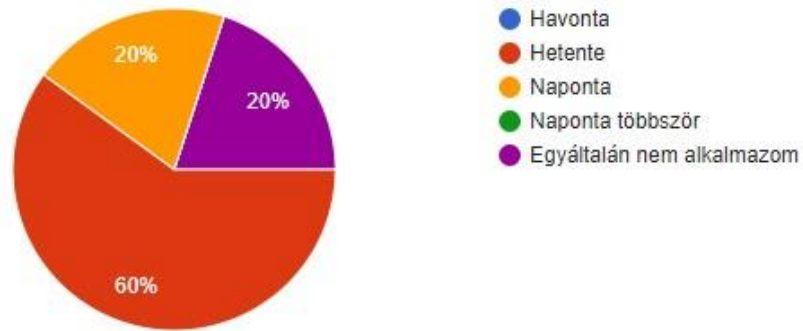
Aklihegyi óvoda pedagógusa, vegyes csoport

Három éve van pedagógusi pályán az itt oktató óvónő. Munkája során használ IKT-s eszközöket és az óvoda fel van szerelve lappal, vetítővel és zenelejátszóval. Az eszközök használatát illetően egy ötös skálán kettesre értékelte magát a pedagógus, pedig minden nap használja ezeket az eszközöket és úgy érti, hogy szakmai továbbképzésre lenne szüksége ezeket az eszközöket illetően. Pozitív tapasztalatai vannak ezekkel az eszközökkel kapcsolatosan.

Lekérdezett óvodák pedagógusainak válaszáinak kiértékelése

Az online kérdőívet öt pedagógus töltötte ki. Az pedagógusi pályán töltött idő száma nyolc hónaptól huszonhárom évig tart. A pedagógusok közül négy használ a munkája során IKT-s eszközöket, míg egy nem. Minden vizsgált óvodában megtalálható laptop, vetítő és zenelejátszó három óvodában, míg számítógép és televízió egy-egyben. Az eszközök ismerete alapján két pedagógus válaszolta, hogy egy egytől ötig terjedő skálán ötösré értékeli tudását az eszközök használatát illetően, egy pedagógus hármásra, míg kettő kettesre. Három pedagógus hetente alkalmazza ezeket az eszközöket, míg egy-egy naponta, vagy egyáltalán nem. Négy pedagógus szívesen használja a

munkája során az IKT-s eszközöket, míg van, aki egyáltalán nem. Négy pedagógusnak pozitív tapasztalatai vannak az IKT-s eszközöket illetően, míg egynek negatív. A válaszadó pedagógusok közül négy érzi úgy, hogy szüksége lenne továbbképzésre IKT-s eszközök használatát illetően, míg egy pedagógus a talán mezőn jelölte meg.



15. diagram. A lekérdezett pedagógusok IKT eszköz felhasználásának gyakorisága a foglalkozás során

ÖSSZEFOGLALÁS

Szakdolgozatom témája az *IKT eszközhasználati szokások vizsgálata óvodás korban*. A téma, úgy hiszem, igen aktuális, hiszen ma nélkülözhetetlen az számítástechnikai eszközök használata, mindennapjainkat érinti, átszövi, irányítja. Felgyorsult az információ-áramlás, és nem csak lehetőség, hanem komoly igény is a mai ember számára, hogy hozzáférhessen ezekhez. Az óvodáskorúak generációja sem kivétel ez alól. Ma már a gyermekek egészen korai gyermekkorban ismerik meg az IKT-s eszközök nyújtotta lehetőségeket, a TV egyfajta kínálatától az internet színes „palettájáig”. A dolgozatomban arra keresem a választ, van-e helye az óvodás korúak életében az IKT- eszközöknek, van-e lehetőség óvodáinkban ezekkel az eszközökkel együtt fejlődni a gyerekeknek, vagy elég, ha csak otthon találkoznak velük. Mi az elég, vagy sok ezen eszközök használatakor?

A helyi óvodák helyzetképét kérdőíves lekérdező módszerrel mértem fel, amelyeket szülők és óvónők töltöttek ki. A kérdőívek elemzése során megfogalmazható a következtetés, miszerint a válaszadó szülők szerint minden háztartásban megtalálható IKT-s eszköz. Ezeket az eszközöket a gyerekek, ha nem is napi, de többnyire heti szinten használják, rendszeres kapcsolatban állnak velük. Leginkább a gyermekek mesenézésre használják ezeket az eszközöket a családban, ami azt is mutatja, mi az, amivel le lehet őket foglalni. Mára már számos olyan mese létezik, amelyik nem csak szórakoztató, hanem oktatási célúak is. Így a gyermekek játszva tanulnak, fejlesztik gondolkodásukat, beszédképességüket.

Fontosnak tartom, hogy a gyermekek eszköz használata során a szülő tudatában legyen annak, hogy milyen tartalmak jelennek meg az adott készüléken, mert számos veszély leselkedhet rájuk. A szülőnek több figyelmet kell szentelnie a gyermekének, ha IKT-s eszközöket használ a mindennapok során. Meg kell óvnunk őket a káros tartalmaktól.

A szülői kérdőívekben tisztán látszik, hogy a gyermekek a családdal együtt használják ezeket az eszközöket, akár napi több órán keresztül is, viszont van rá példa, hogy azért alkalmazzák és engedélyezik a szülők az eszközök használatát, hogy lekössék a gyermek figyelmét, ameddig nem tudnak vele foglalkozni. Véleményem szerint ebben az esetben alkalmasabb lenne a

hagyományos nevelés használata és hagyni, hogy a gyermek inkább a szabadban, a barátaival játsszon, kapcsolatokat és barátságot alakítson ki a környezetével már kisgyermek korban. Tehát a társas kapcsolatok kialakítása területén a számítógép, okos telefon használata inkább hátrányt jelent.

A kutatás során nemcsak a szülők és a gyermekek kapcsolatát mértük fel az IKT-s eszközökkel kapcsolatban, hanem ugyanezen intézményeken belül a pedagógusok eszközhasználatát és annak fejlettségi szintjét is.

A pedagógusok számára készült kérdőívből azt a következtetést lehet levonni, hogy minden óvodában megtalálható a laptop, projektor, és zene lejátszó eszköz (CD lejátszó). Ezeknek az eszközöknek a használata az óvodapedagógus belátásától függ, hogy hogyan építi be a nevelési folyamatba.

Fontos, hogy a gyermekek már óvodás korban elsajátítsanak egy minimális mértékű eszköz-felhasználási ismeretet. Mivel az otthoni környezetükben a szülők engedélyezik az eszközök használatát, a gyermeknek ismerik ezeket, így az óvodákban is többször lehetne alkalmazni ezeket a gyermekek fejlesztésére, valamint hogy játékosan szerezzenek ismereteket.

Az eszközök használata a továbbiakban is pozitívként hatna az iskolás éveik során. Ám az, hogy az óvodában is megfelelő módon használhassák a gyermekek az IKT-s eszközöket, képzett pedagógusokra van szükség, akik kellő tudással rendelkeznek az eszközök oktatásba való beintegrálásával kapcsolatosan.

A szakdolgozat során beigazolódott a hipotézisem, miszerint a szülők odafigyelnek a gyermekek IKT eszköz használatára, ami nem nevezhető hagyományos nevelésnek. Az IKT-s eszközök már nélkülözhetlenné váltak úgy felnőttek, mint a gyermekek életében is.

ВИСНОВКИ

При аналізі питальників ми визначили, що у кожному домі є інформаційні технології. Ці засоби діти використовують майже кожного дня. За їх допомогою вони можуть переглядати мультфільми, що означає і те, що чим їх можна зайняти. На сьогоднішній день казки мають не лише розважальну мету, а й навчальну. Завдяки цьому учні можуть навчатися, розвивати свої думки, навички бесіди. Ми вважаємо важливим те, щоб батьки бачили і знали про те, що дивиться їхня дитина. Батькам потрібно приділяти більше уваги дітям, якщо вони використовують інноваційні технології.

Ми повинні утримувати їх від шкідливого вмісту. У питальниках, які заповнювали батьки, можемо спостерігати те, що вони разом з родиною використовують ці засоби, навіть, дуже часто. Інколи дозволяють їм користуватися цими засобами для того, щоб зайняти їх чимось. На нашу думку, у цьому випадку потрібно займати їх вільний час чимось іншим, наприклад, іграми, щоб вони більше часу проводили часу на повітрі та знайомилися з однолітками. Під час дослідження ми не лише вимірювали відносини між батьками та дітьми стосовно інструментів ІКТ, а й у тих же установах використання інструментів викладачів та професійного розвитку їх використання.

З педагогічної анкети можна зробити висновок, що всі дитячі садки включають ноутбуки, проектори та музичні програвачі. Використання цих інструментів залежить від вчителя дитячого садка, як інтегруватися в процес навчання. Важливо, щоб діти отримали мінімальні знання про використання пристроїв у дитячому садку. Оскільки в їхньому домашньому середовищі батьки дозволяють використовувати пристосування для дитини, тому ми думаємо, що в дитячих садках вони можуть бути використані неодноразово для розвитку дітей та для навчання грати. Використовування інноваційних засобів позитивно впливатимуть на їх майбутнє. Щоб діти можуть правильно використовувати інструменти ІКТ у дитячому садочку, також потребують кваліфікованих педагогів, які мають знання, щоб інтегрувати інструменти до освіти.

Під час нашої роботи була підтверджена моя гіпотеза, що батьки звертають увагу на використання інструменту інформаційних технологій дитини, яке не може розглядатися як традиційна освіта. Інструменти ІКТ стали незамінними як для дорослих, так і для дітей.

IRODALOMJEGYZÉK

- Ábrahám Sándor: *Népszerű számítástechnikai kislexikon*, Bukarest, Kriterion 1981.
- Bódi Zoltán: *Infoszótár Informatikai fogalmak eredete, magyarázata és használata*, Tinta Könyvkiadó, Budapest, 2010.
(<http://ebookbit.com/book?k=Infosz%C3%B3t%C3%A1r+-+Informatikai+fogalmak+eredete%2C+magyar%C3%A1zata+%C3%A9s+haszn%C3%A1lata&isbn=9789639902626&lang=hu&source=firebaseapp.com#pdf>)
- Farkas Károly: *Számítógépet az óvodába?* Iskolakultúra, pp. 67-79, Budapest, 2005.
(<http://real.mtak.hu/58997/>)
- Fáyné Dombi Alice - Hódi Ágnes - Kiss Renáta: *IKT az óvodában: kihívások és lehetőségek*, Magyar Pedagógia, 116. évf. I. szám, pp. 91-117, Szeged, 2016.
(http://www.magyarpedagogia.hu/document/Dombi_MPed20161.pdf)
- Körösné dr. Mikis Márta: *Gyermekinformatika*, ISZE Gyermekinformatikai Szakmai Műhely, 2012.
(https://isze.hu/gyermekinfo2/Vedobeszed_gyermekinformatika.pdf)
- Marc Prensky: *Digitális bennszülöttek, digitális bevándorlók*, NCB University Press, New York, 2001. (http://goliat.eik.bme.hu/~emese/gtk-mo/didaktika/digital_kids.pdf)
- Marsi Zoltán: X,Y és Z generáció. Sulinet magazin. 2013.
<http://hirmagazin.sulinet.hu/hu/eletmod/x-y-es-z-generacio> (Hozzáférés ideje: 2017.04.26.)
- Lengyelne dr. Molnár Tünde – Dr. Kiss Tóth Lajos: *IKT innováció*. Eger, 2015.
http://okt.ektf.hu/data/szlahorek/file/kezek/05_ikt_02_27/index.html
- Nádasi András: *IKT stratégia*, Médiainformatikai kiadványok, Eger, 2013.
(<http://mekoszk.uz.ua/14600/14687/pdf/14687.pdf>)
- Nádori Gergely- Prievera Tibor: *IKT módszertana, kézikönyv az info-kommunikációs eszközök tanórai használatához*, Tanárblog, Budapest, 2012.
(<http://mek.oszk.hu/15900/15959/15959.pdf>)

- Pintér Róbert (szerk.): *Az információs társadalom*, Gondolat – Új Mandátum, Budapest, 2007. (<http://mek.oszk.hu/05400/05433/05433.pdf>)
<http://digitalisnemzedek.hu/2012/> (Hozzáférés ideje: 2017.11.30.)
- Orczán Zsolt László: *Számítógép, kisgyermek, világháló*. Budapest, 2004. pp 71.
(<http://www.mek.oszk.hu/08800/08866/08866.pdf>)
- Slamovits Tibor: *Szép új világ?*. (<http://moderniskola.hu/2018/02/szep-uj-vilag-mitvarhatunk-digitalis-forradalomtol-es-hogyan-keszuljunk-fel-ra-legjobban/>)
- Török Balázs – *Számítógép az óvodában*. Felsőoktatási Kutatóintézet. OKKER, 2004. pp 74.
(<http://www.hier.iif.hu/hu/letoltes.php?fid=kutatasok/350>)
- Dr. Molnár György – *IKT, hálózati és mobil kommunikációs megoldások az atipikus tanulási formák tükrében*. 5. Magyar Nemzeti és Nemzetközi Lifelong Learning Konferencia. Sopron, 2009. április 16.
(http://mellearn.hu/old/events/5konf/prezentaciok/molnar_gyorgy.pdf)

MELLÉKLET

1. melléklet

A szülők lekérdezése során alkalmazott kérdőív mintája

IKT eszközhasználati szokások vizsgálata óvodáskorban

Szülői kérdőív Kérdőív

száma: **Az óvoda neve:**

1. Az ön neme:

férfi nő

2. Az Ön lakóhelye:

város falu/község

3. Gyermekének száma?

1 gyermek 2 gyermek 3 gyermek 4 gyermek több gyermek

4. Gyermekének életkora (azé a gyermeké/gyermekeké, amelyek óvodás korúak)

0-3 év 3-5 év 6-7 év

5. Milyen IKT eszközök találhatóak meg otthonukban?

tablet laptop számítógép okostelefon televízió

6. Milyen mértékben fontosak családjának az IKT eszközök használata a mindennapok során?

Nem fontosak, alig használjuk 1 2 3 4 5 6 Elengedhetetlenül fontos

7. Ön mennyi időt tölt IKT-eszközök használatával?

Naponta több mint három órát

Naponta legalább egy órát

Inkább hétvégén, de akkor napi 4 órát is hetente

1-2 órát

nem használok ilyen eszközöket

8. Ön milyen weboldalakat látogat leginkább?

nevezzen meg hármat

a).....b).....c).....

9. Melyek azok az IKT eszközök, amelyeket a gyermeke is használ?

tablet laptop számítógép okostelefon televízió

10. Milyen időtartamban használja gyermeke az IKT eszközöket?

fél- 1 órát 1-2 órát 2-3 órát hetente többször is havonta 1-2 alkalommal
 egyáltalán nem használja ezeket az eszközöket, mert nem engedem neki nem használja az eszközöket, mert nem igényli

11. Mire használja a gyermeke az IKT eszközöket?

mesenézés filmnézés internetezés zenehallgatás fényképezés tanulás

12. Milyen oknál fogva, miért engedélyezi a gyermekének a digitális eszközök használatát?

családdal együtt nézi pld: televízió fontosnak tartom, hogy hamarabb megtanulja ezeknek az eszközöknek a használatát a gyermek akaratának érvényesülése miatt, a konfliktusok elkerülése érdekében lefoglalja, amikor nem tudok a gyermekemmel úgy foglalkozni, ahogy szeretnék egyéb:

.....

13. Az Ön gyermeke visz-e valamilyen IKT-s eszközt az óvodába, ha igen, melyet?

**14. Oda figyel-e Ön arra, hogy a gyermeke milyen oldalakat látogat?
ha igen, nevezzen meg hármat:**

**15. A gyermeke otthon önállóan vagy társaságban használja a digitális eszközt?
ha igen, kivel?**

**16. Támogatja-e, hogy gyermeke az óvodában is használhasson IKT eszközt: igen
nem**

Indokolja meg pár szóval.....